

ЕМіністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
імені Олега Балацького
Кафедра економічної теорії

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

**MIEDZYNARODOWE STOSUNKI GOSPODARCZE
I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ**

**МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ
И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ**

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 5–6 травня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ДОРОЖНІХ КАРТ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Омельяненко В.А., к.е.н., асистент
Сумський державний університет (Україна)

Інновації, пов'язані з технологіями, стають важливими для національної безпеки як засіб досягнення широкого спектру економічних та соціальних цілей, що лежать в основі сталого розвитку.

В сучасних умовах в результаті технологічного неокolonіалізму більшість країн світу перебувають в стані асиметричної взаємозалежності від технологій розвинених країн і ще тривалий час будуть перебувати в таких умовах, що підсилюються в силу інерційності глибокої економічної нерозвиненості та нездатності урядів реалізувати національну стратегію, що сприяє відходу від сировинної орієнтації через розвиток нетрадиційного високотехнологічного експорту. Відповідна залежність становить собою серйозну загрозу національній безпеці країн [1].

Для вирішення завдань реалізації еволюційної стратегії інноваційного розвитку та забезпечення технологічної незалежності доцільно використовувати метод технологічних дорожніх карт (Technology Roadmap), що був розроблений в кінці 70-х рр. ХХ ст. компанією Motorola та наразі використовується для вироблення довгострокових стратегій розвитку технологій галузі. Методологія Technology Roadmap заснована на експертній оцінці стратегічних напрямків соціально-економічного та інноваційного розвитку, виявлення технологічних проривів та переваг, здатних вплинути на економіку та суспільство в середньо- та довгостроковій перспективі.

З ускладненням технологій та розширенням кооперації, зокрема міжнародної, об'єктивно виникає потреба в новому підході до побудови технологічних дорожніх карт, що буде допомагати передбачити розвиток ринків, планувати та контролювати технологічні потреби виробництва [2; 3]. Зазначені обставини призвели зокрема до розробки у США секторального плану National Technology Roadmap for Semiconductors (NTRS), а потім в 1998 р. – глобального стратегічного плану International Technology Roadmap for Semiconductors (ITRS).

Методологія розробки Technology Roadmap має ґрунтуватися на її багаторівневості: до неї входить загальна надгалузева інституціональна дорожня карта, а також галузеві технологічні карти, що деталізують загальну карту. При цьому надгалузева дорожня карта у своїй технологічній частині спирається на погоджені з нею дорожні карти окремих напрямків.

В Technology Roadmap визначають такі основні аспекти:

– спектр можливих учасників, зацікавлених у реалізації карти;

- ресурси, які можуть бути залучені для розв'язку завдань, обумовлених дорожньою картою, й обмеження з їх залучення;
- роль державних інститутів у реалізації дорожньої карти;
- порядок координації зусиль усіх учасників процесу.

Для розвитку одного зі стратегічних, технологічних напрямків України ми пропонуємо розробити технологічну дорожню карту розвитку сільського господарства, де наразі разом зі зростанням внутрішнього виробництва та збільшенням експортних поставок спостерігається критична залежність від іноземних технологій та компонентів. Наприклад, Бразилія завдяки трансферу передових знань та агротехнологій, швидкій їх адаптації до власних географічних та екологічних особливостей змогла за останні 15 років отримати колосальні результати у сільському господарстві, незважаючи на складну макроекономічну ситуацію в країні. Експорт бразильської сільгосппродукції виріс в 4–5 разів – з \$20 до \$80–100 млрд., а обсяги виробництва зернових та зернобобових збільшилися майже в 3 рази [4].

В контексті використання інструментарію технологічних дорожніх карт пропонуємо розглядати такі механізми управління:

- створення національної системи технологічного розвитку, що має включати розвиток системи інноваційного прогнозування, чітку координацію інноваціями в галузях і на міжгалузевому рівні, націлені на конкретний результат наукові дослідження й розробки, ефективний трансфер технологій, паритетну взаємодія з міжнародними компаніями.

- системна ресурсна підтримка з боку держави, а також стимулювання приватних українських та іноземних інвесторів. Позитивну роль можуть відіграти регіональні інвестиційні пули, головним завданнями яких поряд з забезпеченням зростання виробництва стане підтримка регіональних інноваційних кластерів та стартапів. Це дозволить більш оперативно реагувати на зміну макроекономічних умов, ефективно підтримувати та координувати локальні інноваційні ініціативи бізнесу.

- активна зовнішня політика в частині придбання часток або цілих компаній – секторальних лідерів світового ринку. Таким чином можна значно розширити досвід та методи роботи в інноваційній сфері.

1. Хворост О. О. Інституціональні основи міжнародного трансферу технологій / О. О. Хворост, В. А. Омеляненко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності / ПДТУ. – Маріуполь, 2011. – Т. 1. – С. 202–207.

2. Artyukhov A.Y. Strategic framework and methodical bases of technological package development management / A. Y. Artyukhov, V. A. Omelyanenko, N. O. Artyukhova // Marketing and Management of Innovations. – 2016. – № 3. – pp. 170–179.

3. Omelyanenko V. Economic diplomacy in the innovation global value chains as the national security providing strategy component // Path of Science. – 2017. – vol. 3, no. 3. – pp. 3.1-3.8.

4. Садовников Н. Как преодолеть технологическую зависимость в сельском хозяйстве [Електронний ресурс] // Rg.Ru. – 2017. – Режим доступу: <https://rg.ru/2017/02/13/kak-preodolet-tehnologicheskuiu-zavisimost-v-selskom-hoziajstve.html>